

EL LLENGUATGE

*Qui et diu que
vindrà?*

Vet aquí una frase ben usual del nostre llenguatge popular, *Qui et diu que vindrà?*, en l'ús de la qual no creiem que existeixi cap vacil·lació i que no planteja, per tant, cap problema, però que admet tres variants més, les quals s'obtenen convertint en una oració negativa l'oració principal, la subordinada i totes dues alhora. Així, les quatre frases possibles són les següents: 1) *Qui et diu que vindrà?* 2) *Qui et diu que NO vindrà?* 3) *Qui NO et diu que vindrà?* i 4) *Qui NO et diu que NO vindrà?* Potser per a algú, el sentit, o el cas d'aplicació, de cada una d'aquestes quatre frases és obvi, i és ben possible que l'esma de la llengua les faci usar totes quatre en els casos adequats, però és també ben probable que si hom perd aquesta esma —cosa que, més o menys sovint, ens passa a tots, especialment quan escrivim i ens hi mirem, per tal de no dir gaires disbarats— l'ús adequat d'aquestes frases, cada una d'elles en el cas que realment li correspon, exigeixi una prèvia i, a cops, detinguda reflexió.

Si bé cada una d'aquestes quatre frases expressa un sentit diferent i, en rigor, no presenten cap cas d'intercanviabilitat, és evident que hi ha una afinitat entre 1) i 4), i entre 2) i 3). Notem que 1) no conté cap negació i 4) en conté dues, i que 2) i 3) en contenen una cada una d'elles. Els casos d'aplicació de cada frase es poden descriure de la manera següent: 1) es diu quan no hi ha ningú que digui que vindrà (la persona a qui hom es refereix) i algú (aquell a qui hom adreça la frase) suposa o confia, per tant sense fonament, que sí que vindrà. La frase 2) és d'aplicació quan ningú no diu (o quan no sabem que ningú digui) que no ha de venir la persona en qüestió i, tanmateix, aquell a qui ens adrecem, suposa o afirma, gratuïtament, que no vindrà. La frase 3), en canvi, correspon al cas en què tothom diu explícitament que sí que vindrà la persona de qui parlem, però el receptor de la frase, contràriament a un parer expressat unànimement, tem o suposa que aquella persona no vindrà. I, finalment, reservariem la frase 4) per als casos en què, afirmant tothom que algú no vindrà, encara hi ha qui (sempre la persona a la qual adrecem la nostra frase) suposa, confia o espera, contra el que s'afirma unànimement i explícitament, que sí que vindrà aquell (o bé aquella, és clar) de qui és qüestió.

Albert Jané